

Kerkstraat 9

Hier woonde Pieter Langendijk

Er zijn in Haarlem maar weinig straatjes die zo'n mooi historisch uitzicht hebben. Om dat te zien moet je vanaf de Grote Houtstraat rustig de Kerkstraat in lopen. Het uitzicht op de Nieuwe Kerk met meteen daarachter de fantastische kerktoeren van Lieven de Key is werkelijk een plaatje, dat vele fotografen en schilders zal verleiden.

Op nummer negen is ter hoogte van de eerste verdieping een gevelsteen aangebracht ter herinnering aan Pieter Langendijk. Het huisje is er één uit de rij die behoort bij het 17de -eeuwse Proveniershuis. Er zijn huisjes met één verdieping en ook zonder. Vrijwel ongeschonden geven zij een goede indruk van de vroegere toestand. De grote entree naar de binnentuin

van het Proveniershof is te bereiken via de poort in de Grote Houtstraat.

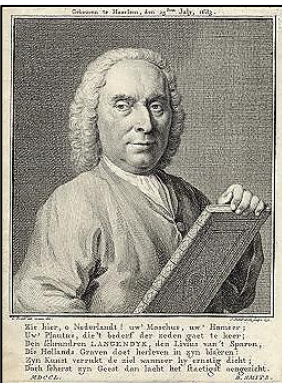
De steen is een herinnering aan de Haarlemmer Pieter Langendijk. Het ontwerp is van Ir. H.T. Zwiers en de plaatsing was in 1935. Als je goed kijkt zie je de tekst:

HIER WOONDE PIETER 1749 - '56 LANGENDIJK

Zoals je ziet heeft Pieter Langendijk hier zeven jaar gewoond. In dit huisje heeft hij de laatste jaren van zijn leven doorgebracht. Hij leefde van 1683 tot 1756 en was in zijn werkzame leven vooral damastwever. Zijn vader overleed toen Pieter nog jong was en met zijn moeder moest hij zien te overleven. In 1722 werd hij in Haarlem benoemd als patroontekenaar. Het ging hem

materieel niet slecht. Hij had zowel in stad als daarbuiten een woning. Buiten de stad betekende buiten de muren en dat gaf vrijheid om naar verkiezing buiten of binnen de stad te zijn. Zeker omdat in die tijd 's avonds de stadspoorten gesloten werden waardoor hij de stad niet meer in of uit. Nadat zijn later drankzuchtige moeder was overleden, trad hij in het huwelijk met een ziekelijke, maar ook humeurige en bazige vrouw. Zo maakte hij al heel wat mee in zijn leven. Dat leidde zeer waarschijnlijk tot het schrijven van toneelstukken waarvoor hij een onmiskenbaar talent had. Al op 28-jarige leeftijd verscheen zijn eerste toneelstuk dat een groot succes werd. In de 18de eeuw werd hij één van onze meest bekende blijspeldichters. Zo schreef hij kluchten als *"Het wederzijds huwelijkbedrog"*. Langendijk schreef ook nog komedies in de trant van Molière. In die komedies zette

hij de sociale milieus in zijn omgeving genadeloos te kijk. Niets ontkwam aan zijn scherpe blik, zoals de lage en verarmde adel die de schone schijn ophield. Maar ook ruwe boeren en hebberige kooplieden verwerkte hij in zijn stukken. Er werd in die tijd al heel wat afgelogen en bedrogen. Ook was hij benoemd tot voorzitter van de Haarlemse, nog steeds bestaande, rederijderskamer *"Trou moet Blijken"* waarvoor hij ieder jaar een Nieuwjaarsgedicht schreef.

Aan het eind van zijn leven bracht hij nog enkele treurspelen uit die de mensen nauwelijks aanspraken. Op een gegeven moment kwam hij in geldnood en moest hij zijn meeste boeken en bezittingen verkopen. Daarna woonde hij vanaf 1749 in het al eerder genoemde Proveniershuis waar hij kosteloos onderdak kreeg. Maar helemaal voor niets was het niet, want als tegenprestatie moest hij met zijn schrijftalent de geschiedenis van Haarlem beschrijven. Door zijn overlijden kon hij die afspraak niet helemaal waarmaken.

Bron: Oude Gebouwen in Haarlem – J.A.G. van der Steur – 1907
Jaarboek 1935 en 1977 Vereniging Haerlem.